

Затверджено
На засіданні кафедри
конституційного, міжнародного
та адміністративного права
Протокол №1 від 28.08.2023 року

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПАРЛАМЕНТСЬКЕ ПРАВО»

Для студентів другого курсу *магістратури* денної форми навчання

ОПП «Право», спеціальності 081 «Право»

На I семестр 2023-2024 н.р.

Змістовий модуль 1. «Загальні положення парламентського права України».

Тема 1. Парламентаризм як явище суспільного життя.

Теоретико-методичні засади дослідження парламентаризму. Основні методи аналізу парламентаризму. Проблеми визначення парламентаризму у сучасних соціальних науках. Аналіз теоретичних підходів і поглядів на парламентаризм як суспільне явище.

Парламент - загальнодержавний представницький орган держави.

Багатоманітність форм парламентів у сучасну епоху. Основи класифікації парламентів. Сучасний стан функціонування інституту парламентаризму. Парламентаризм і представницька демократія.

Парламентаризм - історично зумовлений наслідок суспільно-політичного розвитку. Установи представницького характеру в різні історичні періоди існування та розвитку суспільства. Основні етапи розвитку парламентів і парламентаризму.

Тема 2. Поняття та зміст парламентського права України.

Парламентське право як інститут конституційного права . предмет і метод парламентського права. Місце парламентського права в системі конституційного права. Призначення і функції парламентського права. Взаємодія парламентського права та інших підгалузей, інститутів

конституційного права . Система парламентського права. Проблема виділення загальної та особливої частини в парламентському праві. Матеріальне і процесуальне парламентське право. Взаємовідносини норм парламентського права з нормами інших галузей права.

Правотворчі повноваження у сфері діяльності представницьких органів влади. Джерела парламентського права як підгалузі конституційного права.

Парламентська законодавство: поняття та структура. Конституція України. Закони та підзаконні акти. Рішення Конституційного Суду України. Систематизація джерел парламентського права.

Парламентське право як наука. Предмет і метод науки парламентського права . джерела науки парламентського права . Система науки парламентського права . напрями наукових досліджень у сфері парламентського права.

Парламентське право як навчальна дисципліна.

Тема 3. Вибори до парламенту України.

Характерні риси та особливості становлення виборчого права в різних країнах. Проблема забезпечення рівного виборчого права. Вибори як засіб реалізації представницької демократії.

Основні стадії виборчого процесу.

Виборчі системи як сукупність правил і прийомів, які забезпечують певний тип організації влади, участь суспільства у формуванні державних представницьких та інших владних інститутів і органів, вираження волі тієї частини населення, яка згідно із законодавством є достатньою для визнання результатів виборів легітимними. Мажоритарні, пропорційні та змішані виборчі системи, їх переваги та недоліки.

Специфіка парламентських виборів. Виборча система України.

Тема 4. Верховна Рада – Парламент України.

Конституційний склад і структура Верховної Ради України. Строк повноважень, дострокове припинення повноважень Верховної Ради України.

Органи та керівні посадові особи Верховної Ради України. Комітети, депутатські групи та фракції парламенту. Парламентська більшість і парламентська опозиція.

Тимчасові спеціальні і тимчасові слідчі комісії Верховної Ради України.

Порядок роботи Верховної Ради України. Сесія Верховної Ради України. Порядок скликання і проведення сесій Верховної Ради України. Порядок розгляду питань на пленарних засіданнях Верховної Ради України. Голосування у Верховній Раді України. Правова регламентація організації роботи Верховної Ради України. Законодавство про Регламент Верховної Ради України. Спеціальні процедури у Верховній Раді України.

Допоміжний апарат Верховної Ради.

Тема 5. Конституційно-правовий статус народного депутата України.

Конституційно-правовий статус народного депутата України. Порядок проведення виборів народних депутатів України.

Несумісність депутатського мандата з іншими видами діяльності. Форми діяльності народного депутата України. Взаємовідносини народного депутата України з виборцями. Депутатська етика. Права народного депутата України у Верховній Раді України. Права народного депутата України на пленарних засіданнях Верховної Ради України. Право народних депутатів України об'єднуватися в депутатські фракції (групи). Права народного депутата України в органах Верховної Ради України. Право депутатського звернення та запиту. Права народного депутата України у взаємовідносинах із органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, об'єднаннями громадян України та іноземних держав. Права народного депутата України у взаємовідносинах із засобами масової інформації, на забезпечення інформацією та на її використання. Обов'язки народних депутатів України.

Види та загальна характеристика гарантій діяльності народного депутата України. Гарантії трудових прав народного депутата України. Право народного

депутата України при поселенні в готель та на транспортне забезпечення.
Депутатська недоторканність.

Дострокове припинення повноважень народного депутата України.

Змістовий модуль 2. «Парламентські процедури».

Тема 6. Загальні питання парламентського законодавчого процесу.

Поняття та види парламентських процедур. Законодавчі, установчі та контрольні парламентські процедури.

Законодавчий процес як вид юридичного процесу. Критерії поділу законодавчого процесу на стадії. Стадії законодавчого процесу: поняття і система. Обов'язкові і факультативні стадії законодавчого процесу. Поділ стадій законодавчого процесу на етапи.

Об'єднання стадій законодавчого процесу в цикли. Законодавчий процес і законодавчі процедури. Загальна характеристика руху законопроектів (законів) за стадіями законодавчого процесу. Поняття законодавчої ініціативи. Перше, друге та третє читання законопроекту: особливості стадій. Прийняття законопроекту. Промульгація законопроекту. Право вето та вимоги щодо його подолання. Зворотний рух законопроектів (законів). Опублікування та набрання чинності законів.

Планування, координація, експертиза в законодавчому процесі: загальна характеристика.

Тема 7. Правове регулювання парламентського контролю.

Парламентський контроль: поняття, зміст, призначення. Суб'єкти, об'єкти, стадії контрольного процесу та методи контролю (за змістом, за видами впливу та ін.)

Принципи парламентського контролю. Загальні принципи: пріоритет прав і свобод людини і громадянина, народовладдя, поділу влади і інші. Спеціальні принципи: єдність, повнота, об'єктивність, систематичність, гласність та інші.

Види парламентського контролю. Підстави класифікації парламентського контролю: за видами управлінської діяльності, за спрямованістю, за часом

здійснення, за змістом, за ступенем конкретизації суб'єктів і т.д.
Конституційно-правове регулювання парламентського контролю.

Політична відповідальність уряду як наслідок здійснення парламентського контролю.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини: порядок призначення, повноваження. Акти реагування Уповноваженого на факти порушення прав людини. Підстави і порядок дострокового припинення повноважень омбудсмена. Конституційно-правовий статус Рахункової палати.

професор Михайло БУРОМЕНСЬКИЙ